

אוריאל אבן-החור

רופא מוסמך שמיכל היא חולת-נפש, ומאחר שבני-הזוג נשואים רק שבע שנים, ומיכל ילדה במשך התקופה בת שנפטרה, לא קיימת במיקרה זה אף אחת מהעילות הרגילות למתן היתר-נישואין. היתר עצמו אינו מפרש את הסיבה, אלא קובע באופן כללי ביותר "בגלל החומר שבתיק". החומר שבתיק הוא עכסרס ומרובה עד מאוד, ואין לדעת למה בדיוק התכוונו הרבנים הנכבדים.

"תיכנתי לרצוח אותו!"

עורך-הדין יעקב חובב, שייצג את הבעל ברבנות, אמר להעולם הזה כי היה חומר רב שהצדיק את ההיתר. לדבריו, הרבנים נמנעו מלכתוב כי פירוש את סיבת ההיתר, כדי שלא הנכבדים.

"היתר של 100 רבנים". אם 100 רבנים החליטו שיש מקום לאפשר לגבר לשאת אשה על פני אשתו, היה הדבר מותר. הסיבות הן עיקריות שבגללן מתירים לשאת אשה נוספת הן: עקרות מוחלטת וחסרת-תיקווה של האשה, שאיננה מאפשרת לבעל לזכות ביושר. אם הדבר נמשך יותר מ-10 שנים, והאשה אינה מסכימה לתת לבעל גט, מתירים בדרך כלל הרבנים לבעל לשאת אשה נוספת. כאשר האשה חולת-נפש, ואינה מסוגלת לקבל גט בגלל מחלתה, מתייחסים רבים בדרך כלל הרבנים לבעל לשאת אשה שנייה. גם החוק הפלילי של מדינת-ישראל, האוסר ביגמיה, והמטיל על העברייני חמש שנות-מאסר, מתחשב בהיתר של 100 רבנים. וכך אומר סעיף 179 לחוק-כדוריה-רגעה. כך חיתתי שלוש שנים."

לי היו תמיד נקיים ומגוהצים. התנהגתי בכבוד ובנימוס רב לבעלי. עשיתי כל מה שביקש, מכיוון שאהבתי אותו מאוד. הלכתי אחריו כמו עיוור. אבל נתקלתי בקיר אטום. לא הבנתי מדוע הוא מחזיר רעה למישהו שעושה לו רק טוב!"

"פחדתי שיאשפז אותי"
ר שלב מסויים של נישואיהם נייסו בני הזוג להיעזר ביועץ-נישואין, אלא שמגירסותיהם המנוגדות קשה להביץ מה קרה ומדוע לא הצליח הטיפול. ב-1984 הרגישה מיכל שפיה אדם גמור. היא פנתה לטיפול נפשי, ונשלחה לבית-החולים הפסיכיאטרי ב"באר-שבע". פחדתי שיאשפזו אותי, אז הלכתי רק לתר-המיון וקיבלתי שם כדוריה-רגעה. כך חיתתי שלוש שנים."

אכסף אותך! מאז נתקפתי בפחדים קשים".
הבעל מכחיש בכל תוקף את הסיפור, וטוען שזה דימיון חולני של אשתו.
מיכל איננה מכחישה כי אחרי תקופה של חיי נישואין מעורערים עם בעלה, הרופא, היא התמוטטה, נזקקה לתרופות חזקות ולא יכלה לתפקד. כעלי היא אדם אכזר ביותר. אני אוהבת את בעלי, אך התקשיתי לחיות חיים נורמליים, בגלל המזרחיות שבו. כן סיכנתי את חיי במשך הזמן שהייתי במחיצתו. אני פוחדת מבעלי פחד מוות... למרות ניסיונות נואשים, אני מתקשה לחזור למסלול-חיים תקין. אני חיה על ואליום. ללא ואליום אינני יכולה לחיות."
אחרי שנפרדה מבעלה, התגוררה מיכל בבית-הוריה במשך שנתיים תמי

פרקליט פרלמוטר לבטל את ההיתר

אבל היא לא הביאה ראיות לפני בית-הדין.

מיכל: "קיבלתי לפני שנה הודעה מלישכת הרב הראשי, שרוצים לתת לבעלי היתר לשאת אשה. קניתי ספרים כדי להתעניין במצבי החוק. הבנתי שמדובר רק באשה חולת-נפש או במי שתפסו עם גבר, ולא הבנתי מדוע הרבנים רוצים לתת לו היתר כזה."

מיכל טוענת כי לא הגיעה לרבנות בגלל סיבות של מחלה ופגישה אחרת שנבקעה לה באותו היום, וכי לא התכוונה לזלול רבנים. כאשר הגיעה סוף סוף לבית-הדין הסתיים כבר הדיון, ובעלה לא היה שם. הרבנים אמרו לה שהיא חייבת לחתום על גט. אמרו לי שבעלי כבר נשוי, ושיש לו ילד. אז פניתי לעורך-הדין פרלמוטר, כדי שיע"ש מהשוו."

מיכל אינה מאמינה שאפשר עדיין לתקן את הייחודי-שואין שלה עם שימי"עון. אולי לפני ארבע שנים, בעזרה וייעוץ ורצון טוב, אפשר היה עדיין לעשות משהו. אבל כעת, אחרי פרידה של ארבע שנים, זה בלתי-אפשרי. ככל זאת היא מסרבת לתת גט. כל מעייניה כעת הם בנקמה. כאשר עזבתי אותו, הרגשתי שאני גמורה. לא ידעתי מי אני ומה אני. ממש השתגעתי. בלילות תיכנתי לרצוח אותו. חשבתי על כל מיני דרכים ושיטות. רק מי שעבר את מה שאני עברתי יכול לחשוב כך. רציתי שלא יהיה בחיים. הפריע לי שהוא חי ואני חיימת."

כל אחד מהצדדים מאשים את השני במופרעות נפשית. לא הבעל ולא הרבנים מרוצים מהמצב המזוהר של משור לש חוק, שאליו נקלעו. מיכל אינה רוצה להתגרש, כנקמה. הבעל אינו מוכן להישאר נשוי לה, ומתכוון להמשיך בהליכי-הגט.

"אני אמנם לא משלם לה מזונות, אבל זה בכל זאת מפריע לי שאני נשוי איתה. אני לא רוצה להיות קשור אליה והיא כופה זאת עלי."

"אם באחד הימים יקרה לי משהו, ואני אהיה מת היא תוכל לדרוש סכום מהפצויים שמגיעים כעצם למישהו אחר. אני אמשיך להיאבק כל עוד אני חי כדי לקבל גט ממנה," סיכם הד"ר לויטם.

מיכל ביקשה מעורך-הדין פרלמוטר לחפש דרכים חוקיות כדי לבטל את ההיתר שניתן לבעלה, ואת נישואיו השניים. בשלב זה נובר פרלמוטר בארכיון הגדול של אוניברסיטת בר-אילן כדי למצוא שם את החומר המישיפטי הדרוש לכך. **אילנה אלון**

הרבנות הראשית לישראל
THE CHIEF RABBI OF ISRAEL
ירושלים השלישית
י"ט כסלו תשמ"ח
אשר סופי להיתר נשואין
למר לויטם שמעון
הריני מאשר בזה היתר נשואין למר לויטם שמעון, לשאת אשה על פני אשתו לויטם מיכל, בהתאם להחלטת בית הדין הרבני האזורי בירושלים, מיום י"ט כסלו תשמ"ח.
אברהם כהנא שפיתא
הרב הראשי לישראל
ונשיא מיה"ד הרבני הגדול

זה מיסמך נדיר ביותר, שלא פורסם כמותו מעולם: היתר לביגמיה

העונשין: "היה הדין, החל על הנישואין החד-שיים, רדיקלית. לא יורשע אדם על עבירה לפי סעיף 176 (הסעיף האוסר ריבוי נישואין) אם הנישואין החדשים נערכו לאחר שניתן לו היתר נישואין לפי פסקדין סופי של בית-דין רבני, ופסקדין אושר בידי שני הרבנים הראשיים לישראל..."
מאחר שמעולם לא נקבע עליידי

מאז 1985 לא נפגשו עוד בני הזוג, אלא ברבנות. לויטם עבר כרופא בכמה בתי-חולים בארץ, וכיום הוא עובד ב"ירושלים". מיכל עברה לגור בבית-הוריה, כיום כבתים. הקשר ביניהם היה רק באמצעות מיכתבים והטלפון. מיכל הרגישה שיש לה הרבה דברים שהיא רוצה לספר, אבל לא היה לה למי לספר. על כן שלחה "ים של מיכתבים" לבעלה, שבהם סיפרה לו את כל הקורה לה. הוא, מצידו, השיב בשני מיכתבים לבלבד, לדבריה.

מיכל פתחה תיק ברבנות נתל-אביב, אבל לא התמידה, מכיוון שחשה ברע, והתיק נסגר.
לפני שלוש שנים פתח הבעל תיק ברבנות בירושלים, וביקש גט. הטיפול בתיק נמשך זמן רב. מיכל הוזמנה לשיבות רבות ולא הגיעה. לבסוף קיבלה הודעה כי בית-הדין עומד לתת לבעלה היתר לשאת אשה שנייה.

מות ולא תיפקדה כראוי. לדבריה, שככה במיטה, מתהחיה, ללא רצון וללא כוח לחיות.
את כל ישותה מילאו אז דימיונות ומישאלות-נעם כבעלה. היא ביקשה להתאבד, אך הוריה תמכו בה וטיפלו בה ככתנוק. "במשך שנתיים הייתי באפיסת כוחות נפשיים ופיסיים. התקשיתי להירדם בלילה. העיניים שלי שקעו והפכתו מכוערת ורוח... תמיד חשבתי שיש לי מחלה ממארת, אך תמיד זה היה על רקע נפשי.

אני מרגישה תמיד כמו סיר-לחץ, העומד להתפוצץ. אני חיה במתחים נפשיים. לא הייתי כואת לפני הנישואין. הייתי שלווה כמו ים רגוע... נגרם לי נזק נפשי בלתי-הפיך. אני מתפללת לאלוהים שיעשה לי איהו נס, ושאחזור להיות כמו שהייתי לפני הנישואין. אני אוהבת את החיים, אך אני אדם חיימת. אני מקנאה באנשים הבריאים."
מיכל טוענת שלפני פרידתה מבעלה, כאשר גילתה כי הקשיים ביניהם מתגברים, קנתה ספרי-פסיכולוגיה כדי לעזור לעצמה ולבעלה. "ניסיתי להביץ מה פשר התנהגותו של בעלי. נלחמתי כדי לשנות את המצב בבית הייתי אשה למופת. ביטלתי אוכל איטלקי מספרים שהיו בבית. הבית תמיד היה מצוחצח ונקי, בגריו של בעי

חרם רבנו גרשום
גרשום ברב יהודה, "מאור הגולה", נולד בצרפת בשנת 965. הוא היה מגדולי חכמי צרפת ואשכנז, מפרש התלמוד, פוסק, פייסן ויוזע בתקנותיו. גרשום היה ראש ישיבת מגנצא (מיינץ) שהתפרסמה בזכותו ושמשכה אליה הרבה תלמידים מכל קצוות אירופה. מספרים כי נטייתו לדיוק היתה גדולה כל-כך, עד שהעתיק במזידיו את "המסורה הגדולה" ואת המיטנה והגמרא המוגהות. מסורת היא שהוא כתב פירוט לכל התלמוד, אלא שלא נשארו ממנו בימינו אלא קטעי-פירוש למסכתות אחדות בלבד.
חשיבות מיוחדת נודעת לחרמותיו ולתקנותיו, שנתקבלו ברוב ארצות אירופה. בזכותו כונה "מאור הגולה", על שבתקנותיו האיר את הגולה ליהודים. רש"י היה אחד מתלמידי-תלמידיו.

מאות ולא תיפקדה כראוי. לדבריה, שככה במיטה, מתהחיה, ללא רצון וללא כוח לחיות.
את כל ישותה מילאו אז דימיונות ומישאלות-נעם כבעלה. היא ביקשה להתאבד, אך הוריה תמכו בה וטיפלו בה ככתנוק. "במשך שנתיים הייתי באפיסת כוחות נפשיים ופיסיים. התקשיתי להירדם בלילה. העיניים שלי שקעו והפכתו מכוערת ורוח... תמיד חשבתי שיש לי מחלה ממארת, אך תמיד זה היה על רקע נפשי.
אני מרגישה תמיד כמו סיר-לחץ, העומד להתפוצץ. אני חיה במתחים נפשיים. לא הייתי כואת לפני הנישואין. הייתי שלווה כמו ים רגוע... נגרם לי נזק נפשי בלתי-הפיך. אני מתפללת לאלוהים שיעשה לי איהו נס, ושאחזור להיות כמו שהייתי לפני הנישואין. אני אוהבת את החיים, אך אני אדם חיימת. אני מקנאה באנשים הבריאים."
מיכל טוענת שלפני פרידתה מבעלה, כאשר גילתה כי הקשיים ביניהם מתגברים, קנתה ספרי-פסיכולוגיה כדי לעזור לעצמה ולבעלה. "ניסיתי להביץ מה פשר התנהגותו של בעלי. נלחמתי כדי לשנות את המצב בבית הייתי אשה למופת. ביטלתי אוכל איטלקי מספרים שהיו בבית. הבית תמיד היה מצוחצח ונקי, בגריו של בעי

על חיינו המרטיים ידוע מעט מאוד. מספרים כי בנו היחיד המיד את דתו, ומת לפני שהצליח לחזור ליהדות.
התקנות של רבנו גרשום נדפסו לראשונה ב"ליקוטי המרד" שנדפס בוונציה, בשנת רע"ט. מיקצתו היו קיימות מדור-דורות ורק נתאשרו על ידיו, ואחרות נתקנו על-ידו והיו פרי התקופה הקשה שעברה אז על יהודי-אירופה.
החשובות בתקנותיו: שלא ישא גבר שתי נשים. שלא יתן גבר גט לאשתו בעל-כורחה, ושלא יקרא אדם מתוך איגרת חבירו בלי ידיעתו. היתר 100 רבנים לשאת אשה שנייה, שהותקן על ידו, נכנס לחוק הפלילי בישראל, ומהווה הגנה טובה כנגד העבירה של ביגמיה.
שנת פטירתו של גרשום אינה ידועה בבירור. יש אומרים כי מת בשנת 1028, ויש אומרים ב-1040. מצבת-קבורתו נמצאת בבית-הקברות של קהילת מגנצא.